

Отже, переклад англійських юридичних термінів на українську мову вимагає знання правової галузі, розуміння змісту термінів англійською мовою і знання відповідної термінології рідною мовою. При перекладі юридичної літератури важливе значення має взаємодія терміну з контекстом, завдяки чому виявляється значення слова. Основними прийомами перекладу двокомпонентних термінів є: описовий спосіб, прийом транскрибування, прийом калькування та переклад за допомогою поєднання транскрипції та дослівного перекладу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева И. С. Учебное пособие по устному и письменному переводу для переводчиков и преподавателей. - СПб.: Издательство «Союз», 2004. - 288 с.
2. Артикуца Н. М. Проблеми і перспективи вивчення юридичної термінології // Право України. - 1998. - № 4. - С. 56-57.
3. Волкотруб Галина. Практична стилістика української мови: Навчальний посібник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2009. – 256 с.
4. Головченко В. В., Ковальський В. С. Юридична термінологія : Довідник. - Київ: «Юрінком Інтер», 1998 р. – 219 с.
5. Карабан В. І. Англійсько-український юридичний словник: понад 75 тисяч слів та словосполучень юридичної підмови та близько 160 тисяч українських перекладних відповідників. – Вінниця, Нова книга, 2004. – 1088 с.
6. Карабан В. І. Українсько-англійський юридичний словник: понад 65 тисяч слів та словосполучень юридичної підмови та близько 160 тисяч англійських перекладних відповідників. – Вінниця, Нова книга, 2003. – 976 с.
7. Карабан В. Т. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2002. – 564с.
8. Комиссаров В. Н., Рецкер Я. И., Тархов В. И. Пособие по переводу с английского языка на русский. Часть I. – М. : Издательство Литературы на иностранных языках, 1960.
9. Комиссаров В. Н., Рецкер Я. И., Тархов В. И. Пособие по переводу с английского языка на русский. Часть II. – М. : Издательство Литературы на иностранных языках, 1960.
10. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю.І.Коваліва, В. І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 752 с. (Nota bene).
11. Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти: Навчальний посібник / За ред.. В. К. Шпака. – К. : Знання, 2005. – 310 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
12. Пронина Р. Ф. Пособие по переводу английской научно-технической литературы. Изд. 2-е. – М. : Издательство «Высшая школа», 1973.
13. «Українська мова». Енциклопедія. Ред. : Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), М. П. Зяблюк та ін. - К. : «Укр. Енцикл.», 2000. – 752 с.
14. <http://www.refine.org.ua/pageid-5727-2.html>
15. <http://pda.coolreferat.com/>

Квасюк Н.

Науковий керівник – асист. Куца О. І.

«СТРИЛА І ПІСНЯ» ГЕНРІ ВОРДСВОРДА ЛОНГФЕЛЛО В ПЕРЕКЛАДАХ Н. ЗАБІЛИ ТА В. КОЛОДІЯ

Переклад художніх творів українською мовою є дуже важливим і необхідним для нашої молоді держави на даний час. Адже, якщо ми прагнемо стати членом ЄС, то повинні в повній мірі бути обізнаними з літературою країн-членів ЄС. Переклад не тільки пришвидшить наше членство у ЄС, а й сприятиме зближенню культури українського народу з культурами Західного Світу. Отже, займатися проблемами і перспективами перекладу сьогодні надзвичайно актуально. Художній переклад повинен бути на передньому плані турботи про культуру, ментальність народу, мову і прогрес українського суспільства вцілому.

Художній переклад – це двоаспектний процес, який знаходиться під впливом численних перемінних факторів, зокрема питанням, чи повинен переклад орієнтуватися на мову-джерело, чи на цільову мову, або чи слід адаптувати даний оригінал до певних прагматичних настанов? Українська художня література і англійська художня література не лише написані різними

мовами, вони репрезентують різні культури і сильно відрізняються в плані **лінгвістичних, літературних та культурно-соціальних умовностей** [1, 321-406 с.].

Перекладачеві необхідно звертати особливу увагу не лише на конкретні специфічні засоби, за допомогою яких мова створює естетичні ефекти в цільовій культурі, чи на методи і стратегії, які використовують для досягнення експресивної ідентичності, а й **осягнути культурно-соціальні цінності та відтворити їх в художньому перекладі**.

В процесі трансформації однієї мови в іншу, ми перекладаємо не слова, не абзаци, а художній твір, в ідеалі прагнучи зробити його явищем національної культури. Художній переклад значно складніший, ніж переклад творів інших жанрів, оскільки передбачає не лише двомовне перенесення, а обмін двома культурами та двома соціумами, що включає обмін емоціями, асоціаціями та ідеями. Перед перекладачем художнього твору постає **подвійне завдання: зрозуміти текст оригіналу**, тобто сприйняти його як читач, а потім **перетворити його мовою перекладу** [2, 55-67 с.].

Надзвичайно вагомий внесок у теорію художнього перекладу зроблено також українськими вченими В. В. Коптіловим, І. В. Корунцем, О. Фінкелем. Їхні дослідження, разом із розвідками перекладознавців інших країн –

С. Басснета, С. Влахова, І. Левого, А. Лефевра, Ж. Мунена, А. Поповича, А. Федорова, С. Флоріна, К. Чуковського – слугують міцним фундаментом для подальшого розвитку цієї науки. Проблема сприйняття та розуміння художнього тексту була об'єктом досліджень багатьох вчених-філологів. Розглядалася вона в роботах російських вчених І. В. Гюббенет, В. Я. Задорнової та багатьох інших.

Переклад поетичних творів є складнішим, аніж переклад прозового тексту, хоча і при перекладі прози, і при перекладі поезії перекладач працює з одним й тим самим матеріалом – мовою, через яку виражаються думки і почуття. Однак, для поезії характерним є інше художньо-образне мислення, інша образна будова, тому усі аспекти поетичної творчості повинні розглядатися особливо, окремо від прози, включаючи і такий аспект, як навчання поетичному перекладу, тобто передачу тих знань, які допоможуть молодим перекладачам ще зі студентської лави виховати свій поетичний смак, долучитися до цієї захоплюючої роботи.

Поезія – це той вид літератури, який вимагає від перекладача специфічних зусиль, тому що у віршованому творі форма ставить жорсткі рамки і не дозволяє ані надмірно розширювати, ані звужувати змістові параметри. Безперечно, перекладач неминуче видозмінює те, що перекладає, і якщо відтворюються усі відтінки смислу, то виникає необхідність змінити або кореневий склад, або звукову інструментовку, ритміку тощо. Неможливо зберегти вірність одразу всім цим параметрам, інакше дві мови мусили б мати одну й ту саму природу в усіх відношеннях, тобто, були б однією мовою. При перекладі доводиться **відтворювати щось одне і жертвувати іншим**, і тоді твір перестає бути органічним. Задля збереження органічності твору необхідно певною мірою пожертвувати усіма аспектами мови: смисловим, граматичним і звуковим, і наново створити іншою мовою якийсь інший твір – «відповідь духу даного народу на ідеальну тему, втілену іншим народом» [3, 43-48 с.].

В українському теоретичному перекладознавстві виділяють **6 основних методів перекладу поетичних творів**:

метод поділу;

- метод злиття;
- метод транспозиції;
- метод заміни;
- метод додавання;
- метод упуцнення [7, 90-96 с.].

Метою нашої статті є проаналізувати текст поезії-оригіналу «Стріла і пісня» Генрі Вордсворда Лонгфелло і його переклади Н. Забіли і В. Колодія та продемонструвати застосування перелічених вище методів.

Наталія Забіла у своєму перекладі використала **такі методи**:

Метод додавання (*into the air – в білий світ; ніхто б на світі (ввідний елемент у реченні, що не має відповідника в тексті оригіналу); I found the arrow, still unbroke – Я знов знайшов стрілу свою*) [6, 159-160 с.];

Метод транспозиції (*I shot an arrow... - Пустив стрілу я...; I breathed a song... - Пустив я пісню...; I found again in the heart of a friend – У серці дружньому зустрів!*) [6, 159-160 с.];

Метод заміни (*air – swim* (на лексичному рівні); *For so swiftly it flew – Вона майнула* (на синтаксичному рівні); *the sight – очей* (на лексичному рівні); *couldn't follow – які б змогли* (заміна заперечної форми дієслова на стверджувальну); *It fell to earth, I knew not where – Вона майнула – зник і слід!* (на синтаксичному рівні); *For who has sight so keen and strong, that it can follow the flight of a song? – Ніхто б на світі не зумів в польоті наздогнати спів* (на синтаксичному рівні – питальне речення замінено розповідним); *For who has sight so keen and strong – Ніхто б на світі не зумів* (на синтаксичному рівні); *in the oak – в гаю* (на лексичному рівні) *afterward – через* (на лексичному рівні); *from the beginning to end – до останніх слів* (на лексичному рівні) [6, 159-160 с.];

Метод упушення (*so keen and strong – відсутній переклад; long long afterward – через довгий час; still unbroke – відсутній переклад; I found again in the heart of a friend – У серці дружньому зустрів!*) [6, 159-160 с.].

Віталій Колодій у своєму перекладі використав такі методи:

Метод додавання (*з лука, птицю неначе, печалю думок оповитий, жагучу про тебе, в небі, напружував погляд, в чеканні тривожнім, все ж, старому, не пісню – кохання поему, усю, твоєму – ввідні елементи* в реченні, що не мають відповідників в тексті оригіналу) [6, 160 с.];

Метод транспозиції (*I shot an arrow into the air – Стрілу пустив із лука я; For so swiftly it flew, the sight couldn't follow it in its flight – бо зір мій, печалю думок оповитий, нестримного льоту не міг уловити; Long long afterward, in the oak I found the arrow, still unbroke – I все ж віднайшов я, вже довго по тому, стрілу, ненадломлену, в дубі старому*) [6, 160 с.];

Метод заміни (*It fell to earth, I knew not where – куди полетіла вона – я не бачив* (на синтаксичному рівні); *For so swiftly it flew – нестримного льоту* (на синтаксичному рівні); *It fell to earth, I knew not where – вона на землі десь замовкла чи в небі* (на лексичному рівні); *For who has sight so keen and strong, that it can follow the flight of a song? – напружував погляд в чеканні тривожнім, та пісні польоту простежить не можна* (на синтаксичному рівні – питальне речення замінено розповідним); *can follow – простежить не можна* (на синтаксичному рівні) [6, 160 с.];

Метод упушення (*keen and strong, again, I found – відсутній переклад; from the beginning to end – усю від початку*) [6, 160 с.].

Отже, як Наталя Забіла, так і Віталій Колодій при перекладі поезії зовсім не використали методу поділу та злиття. Переклад Наталі Забіли – більш стислий, в тексті присутня невелика кількість елементів додавання, мало транспозиційних елементів, проте багато замін, рівень упушення середній. Переклад передає невимушеність та легкість тексту оригіналу, оптимістичний настрій.

Віталій Колодій використовує у своєму перекладі багато ввідних, власне авторських слів, кількість транспозиційних елементів більша, ніж у тексті Н. Забіли, заміни та упушення менше. Текст перекладача наповнений описовими зворотами та великою кількістю означень і порівнянь, він більш точно передає зміст оригіналу. Також В. Колодій вводить у переклад любовну лінію, що підсилює романтичний настрій, який поєднується з мотивами піднесеності та легкості.

Як бачимо, перекладати поезію – справа важка і вимагає багато зусиль. Перекладач поезії має з легкістю фокусника володіти всіма прийомами, що дозволяють знайти єдині правильні – ніжні, хвилюючі, захоплюючі чи гнівні – слова, які роблять поезію поезією. Оволодіти мовою поетичних асоціацій, витонченою системою метафоричного мислення, проникнути у внутрішній смисл слів, зрозуміти значення форми – все це важко, але необхідно, аби відтворити рядки, які припадають до душі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Витгенштейн Л. Философские исследования // Витгенштейн Л. Философские работы, Часть 1. – М.: Гнозис, 1994. – 406 с.
2. Гаспаров М. Л. Мастерство перевода. – М.: Советский писатель, 1971. – 488 с
3. Гюббенет И. В. К проблеме понимания литературно-художественного текста (на английском материале). – М.: Изд-во МГУ, 1981. – 112 с.

4. Задорнова В. Я. Восприятие и интерпретация художественного текста. – М.: Высшая Школа, 1984. – 152 с.
5. Карабан В. І. Translation from Ukrainian into English. – Вінниця: Нова Книга, 2003. – 606 с.
6. Комарницька Л. А., Івасюк О. Я. Переклад вірша: Навчальний посібник для перекладознавчих семінарів. – Чернівці: Рута, 2005. – 190 с.
7. Некряч Т. Є., Чала Ю. П. Через терни до зірок: труднощі перекладу художніх творів: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. – Вінниця: Нова Книга, 2008. – 195 с.
8. Основи перекладу / [Мірам Г. Е., Дайнеко В. В., Тарануха Л. А., Грищенко М. В., Гон О. М.]. – К.: Ельга, 2003. – 236 с.
9. Попович А. Проблемы художественного перевода: уч. пособие / Пер. со слов. – М.: Высшая Школа, 1980. – 199 с.
10. Солодуб Ю. П. Теория и практика художественного перевода / Солодуб Ю. П., Альбрехт Ф. Б., Кузнецов А. Ю. – М., 2005. – 296 с.
11. Чердниченко О. І. Про мову і переклад. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.

Кукіш М.

Науковий керівник – доц. Довбуш О.І.

THE SPIRIT OF DISILLUSIONMENT IN THE NOVEL «GREAT EXPECTATIONS» BY CHARLES DICKENS

Charles Dickens is one of the greatest novelists in the English literature. He reached his brilliant career without the adventures of class, money or higher education. Nevertheless, his genius transformed the novel genre both in England and internationally. In his books he showed a real world and people of Victorian England.

Ralph Waldo Emerson, attending one of Dickens' readings in Boston, *«laughed as if he must crumble to pieces,»* but, discussing Dickens afterward, he said: *«I am afraid he has too much talent for his genius; it is a fearful locomotive to which he is bound and can never be free from it nor set to rest. (. . .) He daunts me! I have not the key»* [5, p. 69]. So, he was a real hard working writer. In 1837 he published his first great novel «The Posthumous Papers of the Pickwick Club» which made him popular. Then he published novel after novel – «Oliver Twist», «Dombey and Son», «David Copperfield» and many other good books.

The novels cover a wide range, social, moral, emotional, and psychological. Thus, Dickens' boons are very interesting they tell us about the hard life of the poor people in England of that time but also they tell us about abnormality (e.g. depravity, hallucinations, madness, and dream states). He is both the most imaginative and fantastic and the most topical and documentary of great novelists

Later critics, beginning with George Gissing and G. K. Chesterton, championed his mastery of prose, his endless invention of memorable characters and his powerful social sensibilities. Yet he also received criticism from his more rarefied readers, including George Henry Lewes, Henry James, and Virginia Woolf, who listed faults such as sentimentality, unrealistic events and grotesque characters.

«Great Expectations» – is at once an «elegy» (Harold Bloom) for the lost innocence of lower-class rural population – who toiled in the countryside of his childhood – and a critical analysis of the broadening gap between illusion and reality that came with hopefulness of reform, social mobility, and ever increasing commerce [4, p. 12].

The objective of the article is the investigation of a spirit of disillusionment in the novel «Great Expectations» by Charles Dickens. To achieve this objective we have put the following tasks: to analyze the **contribution** of Charles Dickens to the literature; to study the meaning and peculiarities of the expression of the spirit of disillusionment in the novel «Great Expectations» by Charles Dickens; to determine the role of the spirit of disillusionment in the analyzed novel in terms of its social context.

The object is the process of analysis of the spirit of disillusionment as means to depict moral philosophy of lower-class representatives in Victorian England.

The subject of the article is the meaning and peculiarities of the expression of the spirit of disillusionment in the novel «Great Expectations» by Charles Dickens.